

Голас Радзімы

№ 10 (1425)
11 сакавіка 1976 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Цана 2 кап.
Год выдання 21-шы

8 САКАВІКА — МІЖНАРОДНЫ ЖАНОЧЫ ДЗЕНЬ

Адна са 120 бортправадніц — Іра МІРОНАВА вярнулася з чарговага рэйса. Рэпартаж аб мінскіх сцюрдэсах змешчаны на 8 стар.

Фота Я. КАЗІЮЛІ.

ода

Жаночым рукам

Па няпісанаму закону чалавечых адносін, мы, мужчынская палова нашага грамадства, ці не болей за ўсе іншыя добрыя якасці, цэнім у жанчыне яе рукі. І, мабыць, часцей за ўсё гаворым пра іх, успамінаем іх. Дарагія рукі ма-

ці, што спавівалі і гушчалі нас у дзяцінстве. Пяшчотныя рукі каханай, што дораць нам нязгаснае цяпло любові. Гаючыя рукі франтавой сястры — санітаркі, што пад свіст варожых куль перавязвалі нашы раны і гэтым ратавалі нам жыццё. На-

труджаныя рукі працаўніц, якія завіхаюцца ля канвеера, на ферме, у сталовай, хлебапяркарні ці спрытна перабіраюць клавшы звычайнай пішучай машынкі або электронна-вылічальнай машыны, упэўнена ляжаць на штурвале самалёта, «баранцы» тралейбуса.

Мы лічым сябе ў неаплачым даўгу перад нашымі жанчынамі, рукі якіх у гады Вялікай Айчыннай вайны выконвалі мужчынскую работу — выпускалі боепрыпасы, вырашчвалі хлеб, вадзілі па чыгунках састанавы да перадавой. І яшчэ паспявалі халоднымі зімнімі вечарамі вязаць для байцоў цёплыя шкарпэткі, рукавіцы, шарфы, любоўна ўкладаць усё гэта ў пасылкі і адпраўляць на фронт.

Мы і сёння глыбока ўдзячныя чудаўным жаночым рукам,

якія разам з намі ўпрыгожваюць працай наш вялікі савецкі край, памнажаюць славу і веліч Радзімы.

Залатыя жаночыя рукі! Колькі паэтаў пакутуюць у пошуках самага трапнага і самага дакладнага слова, каб уладзіць іх прыгажосць і прыроджаную дабрату, іх цягавітасць у працы. Колькі музыкантаў прысвяцілі ім свае лепшыя творы, прасякнутыя глыбокім лірызмам і ўзнёслым пафасам. Яны застылі ў бронзе скульптур і зіхатлівых барвах карцін, — увасобленыя ў мастацтва рукі жанчын Краіны Саветаў. Краіны, якая першай у свеце дала жанчыне тое, аб чым марылі пакаленні да яе — эканамічнае, палітычнае і духоўнае разняволенне, годнасць і ўпэўненасць у сабе, роўнасць з мужчынам як грамадзянкі,

працаўніцы і спадарожніцы жыцця, стабільнасць сацыяльнага становішча.

«Іх сацыяльны статус у нашым грамадстве вельмі высокі, — так сказаў пра савецкіх жанчын першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машэраў, выступаючы з прамовай на адкрыцці Міжнароднай сустрэчы жанчын, якая адбылася летась у Мінску. — Яны займаюць вядучыя пазіцыі ў такіх важных галінах, як народная асвета, ахова здароўя і культура, гандаль, грамадскае харчаванне і сацыяльнае забеспячэнне. Кожная савецкая жанчына заўсёды можа атрымаць работу ў адпаведнасці з яе жаданнямі, здольнасцямі, прафесійнай падрыхтоўкай, пры строгім захаванні прынцыпа роўнай аплаты за роўную пра-

[Заканчэнне на 4-й стар.]

На Беларускім аўтазаводзе паспяхова закончана зборка першага доследнага ўзору аўтасамазвала БелАЗ-7520. Гэтым самым завод адкрыў чарговую старонку ў айчынным аўтамабілебудаванні. Новы аўтасамазвал здольны транспартаваць сьпучыя грузы і горную пароду агульнай вагой да 110 тон. Прызначаны ён для работы ва ўмовах кар'ераў, на спецыяльна абсталяваных дарогах.

У аўтасамазвале выкарыстаны некаторыя тэхнічныя асаблівасці яго папярэдніка — 75-тоннага аўтагіганта БелАЗ-549А. На новай машыне ўстаноўлена грузавае платформа каўшовага тыпу з ахоўным казырком над кабінай. Сама кабіна двухмясная, забяспечана цеплавой і гукавой ізаляцыяй. Пад'ёмны механізм платформы — гідраўлічны, двухцыліндравы. Электрычная трансмісія пастаяннага току забяспечвае высокую дынамічныя якасці аўтамабіля. Пнеўмагідраўлічная рысора абодвух мастоў забяспечвае плаўнасць ходу, а гідраўлічная рулявая сістэма — лёгкасць кіравання. Гарантый бяспекі пры рабоце аўтамабіля ў кар'ерах з'яўляецца шматступеньчатая тармазная сістэма.

На аўтамабілі ўстаноўлены чатырохтактны васьміцыліндравы дызель МТЗ-1300 айчынай вытворчасці магутнасцю 1300 конскіх сіл.

Канструктары заводу знайшлі арыгінальнае рашэнне праблемы нарузкі, якая кладзецца на колы з-за вялікай вагі перавозных грузаў і ўласнай вагі аўтасамазвала. У адрозненне ад 75-тонніка ў 110-тоннага аўтасамазвала пярэднія колы здвоены і з'яўляюцца вядучымі. Невялікі радыус павароту — 12 метраў пры ўласнай даўжыні аўтамабіля 10 метраў 40 сантыметраў — дасягнуты за кошт прымянення новай схемы павароту. Навічок «раслейшы» за свайго сабрата — вышыня яго 5 метраў 20 сантыметраў, тады як вышыня 75-тонніка 4 метры 50 сантыметраў.

СВЯТА НАШЫХ СЯБРОВАК

Вось ужо некалькі год гэты дзень у нашым календары — нерабочы. Так адзначаюцца толькі самыя значныя даты ў жыцці краіны. Міжнародны жаночы дзень 8 Сакавіка не выпадае далучаны да спісу нашых галоўных свят. Віншуючы жанчын, мы ўспраўляем выдатных працаўніц, майстэрства, чуласць і цеплыню рук якіх ніколі не заменяць рукі мужчынскія. Сёння мы прадстаўляем чытачам некалькіх «віноўніц» свята. Гэтым жанчынам, як і мільёнам іх сябровак па ўсёй краіне, Саветская ўлада адкрыла ўсе магчымасці для творчага росквіту.

НА ЗДЫМКАХ: у рабоце міжнароднай сустрэчы «Жанчыны ў барацьбе супраць фашызму, за трывалы і справядлівы мір на зямлі», што адбылася ў канцы жніўня ў Мінску, прынялі ўдзел Героі Саветскага Саюза былая падпольшчыца **Алена МАЗАНИК** і лётчык-касманаўт СССР **Валянціна НІКАЛАЕВА - ЦЕРАШКОВА** [у цэнтры]; **Галіна ШКОЛЬНАЯ** і **Клаўдзія КУЛІКОВА** працуюць на Гомельскім заводзе вымаральных прыбораў; добра вядома сваімі работамі ў галіне біяхіміі доктар біялагічных навук **Лідзія ЧАРКАСАВА**; **Галіна БОБРЫК** — лепшая даярка калгаса імя Куйбышава Аршанскага раёна; **Таццяна КАЛАМІЙЦАВА** — вядучы дырыжор Беларускага тэатра оперы і балета; спявае **Тамара РАЕУСКАЯ** — салістка Беларускага тэлебачання і радыё.

і міжнароднай праграм дзеянняў. Калі пералічыць асноўныя рысы камісіі, я выдзеліла б яе прадстаўніцасць, кампетэнтнасць, высокую дзелавую актыўнасць. Мы абмеркавалі становішча спраў у галіне аховы здароўя жанчын і дзяцей, у сістэме бытавога абслугоўвання, пазнаёмліліся з мерамі, якія прымаюцца па палітычнаму ўмоў працы і быту работніц лёгкай прамысловасці... Вымераць нечым адным «эфект» доўгай і вялікай работы немагчыма. Пабудаваны новыя школы, дзіцячыя сады, паліклінікі — гэта «эфект»; у лёгкай прамысловасці, дзе працуюць большасць жанчын, узняўся ўзровень механізацыі — таксама станоўчы вынік; Савет Міністраў БССР прыняў за гэты час тры пастановы, што будучы спрыяць далейшаму паляпшэнню ўмоў працы і быту беларускіх жанчын — і гэта плён МГЖ.

Добрых здабыткаў на працягу года было нямала. Напрыклад, летас мы адраділі паўсюдна дзейнасць жаночых саветаў. Яны закліканы дапамагаць жанчынам у выхаванні

дзяцей, вядзенні хатніх спраў, дадуць магчымасць многім работніцам далучыцца да грамадскай дзейнасці. У мінулым годзе ў Беларусі нарадзілася новая традыцыя — дзень ушанавання маці. Гэта таксама вынік росту ўвагі да ролі жанчын у грамадстве. Ды ці мала чаго іншага? Мінчанак, напрыклад, узрадуе вестка аб адкрыцці ўрачэзна-касметычнага салону прыгажосці. А ініцыятыва яго стварэння таксама належыць нашай камісіі.

— *Пералічыце, калі ласка, самыя значныя падзеі ў календары МГЖ у Беларусі.*

— О, гэты календар надзвычай багаты! Перш за ўсё трэба назваць міжнародную сустрэчу жанчын у Мінску 26—29 жніўня. Яе матэрыялы, што асуджаюць фашызм, выданы на пяці мовах. Напярэдадні гэтай сустрэчы ў Жодзіна адкрыты помнік Настасі Купрынавай, які ўспраўляе мацярынскі подзвіг саветскіх жанчын у гады Вялікай Айчыннай вайны. 14 лістапада ў АН БССР адбылася спецыяльная сесія, дзе заслухана шэсць дакладаў вучоных па розных аспектах

удзелу жанчын у грамадскім жыцці.

У гэтым календары значыцца цэлы шэраг цікавых выставак, творчых конкурсаў, сустрэч. Падзеяй стаў выхад кінафільма беларускіх рэжысёраў «Пра маці можна раскаваць бясконца». А колькі песень прысвяцілі жанчынам нашы кампазітары!

— *У чым Вы бачыце асноўны вынік Міжнароднага года жанчын?*

— Ён, безумоўна, правяўся ў сферы палітычнай. Гэта паўсямеснае прыцягненне ўвагі грамадскасці да нераўнапраўнага становішча жанчын у краінах Заходняй Еўропы, Азіі, Афрыкі, амерыканскага кантынента. У цэлым Міжнародны год жанчын набыў глыбока дэмакратычны змест, дакладную палітычную накіраванасць, што адпавядае інтарэсам рэвалюцыйных і міралюбівых сіл. У гэтым немалая заслуга саветскіх жанчын. Я напамню, што мы прымалі ўдзел больш чым у 30 міжнародных, рэгіянальных і нацыянальных мерапрыемствах па праграме МГЖ. Саветская мадэль рашэння жаночага пы-

тання, якая прадугледжвае поўную фактычную роўнасць з мужчынамі ва ўсіх сферах жыцця, натхніла на барацьбу за свае правы многіх феміністаў свету.

— *Праграма МГЖ выкана-на цалкам?*

— Тое, што намчалася намі на год, зроблена поўнасцю. Але нявырашаных задач наперадзе яшчэ шмат. Жанчыны некаторых краін, дзе існуе дыскрымінацыя, аб'явілі дзесяцігоддзе барацьбы за свае правы. Мы ж па-ранейшаму будзем займацца ажыццяўленнем мерапрыемстваў па паляпшэнню ўмоў працы і быту саветскіх жанчын, па стварэнню новых магчымасцей для іх культурнага росту. Надзвычай шырокую праграму пераўтварэння ў гэтым напрамку намерцці план дзесятай пяцігодкі.

— *Вялікая роля ў ім надаецца Вашай галіне — бытавому абслугоўванню...*

— Так. У тым, што хатнія справы займаюць пакуль 20—30 працэнтаў нерабочага часу жанчын, мы, бытавікі, бачым і сваю віну. Зроблена шмат —

за мінулае пяцігоддзе аб'ём бытавых паслуг у рэспубліцы амаль падвоіўся. Але мы павінны яшчэ нямала папрацаваць, каб жанчыны маглі перакласці асноўную частку сваіх хатніх спраў на плечы сервісу.

— *Лідзія Канстанцінаўна, напэўна, добрыя справы мінулага года не абшлі і асабіста Вас?*

— Не ведаю, што тут скажаць... Мабыць, такой падзеяй можна лічыць паступленне дачкі ва універсітэт. Як маці я вельмі задаволеная гэтым. А наогул, мінулы год — апошні ў пяцігоддзі — быў адметны для мяне работай. Мы ўдзельнічалі ва ўсеагульным спарбніцтве паміж міністэрствамі бытавога абслугоўвання насельніцтва СССР. Змагаліся за атрыманне пераходнага Чырвонага сцяга. Лепшыя паказчыкі работы ўжо трэці раз запар аказаліся ў нас, і вось нядаўна я ездзіла ў Маскву, каб атрымаць ганаровую ўзнагароду. Гэта перамога прынесла мне спраўдзена радасць, бо ў ёй ёсць часцінка і маёй працы.

ЖЕНЩИНА — МАТЬ МИРА

1975-й год войдет в историю человечества как Международный год женщины, провозглашенный Организацией Объединенных Наций.

Женщина — мать мира. Это о ней так нежно говорил первый советский писатель М. Горький, призывая восславить Женщину-Мать, чья любовь не знает преград, чьей грудью вскормлен весь мир! Все прекрасное в человеке — от лучей солнца и от молока матери... Без солнца не цветут цветы, без любви нет счастья, без женщины нет любви, без матери — нет поэта, нет героя! Вся гордость мира — от Матерей! От любви к женщине все прекрасное на земле. Мать — враг смерти... Вас, матерей, миллионы и сотни миллионов! Зачем не крикнете вы: «Довольно резни! Не смейте убивать друг друга! Мы родили вас для жизни, для труда, для творчества, для того, чтобы в жизни обрели вы радость, чтобы сделать ее мудрой, и прекрасной».

Такая жизнь создается на нашей любимой Родине. В Советском Союзе впервые в мире были признаны равноправными гражданами своей страны все люди многонациональной семьи обоего пола. Страна Советов первой прославила женщину-мать, прикрепив ей к груди золотую звезду «Матери-героини». В СССР построены детские ясли, сады, пионерские лагеря, чтобы облегчить труд матери в воспитании ребенка, узаконен женщинам отпуск по беременности и после родов с сохранением полной зарплаты и многие другие льготы.

Что-то подобное только начинается в самых развитых капиталистических странах, но пользоваться этими благами не всем доступно. В других, менее развитых странах, все еще находящихся под гнетом эксплуататоров, женщины по сей день не имеют никаких прав, а про льготы и славу они только начинают догадываться. Так что международный год для женщин так называемого «свободного» мира не сыграл той роли, какую он должен был сыграть. Сами женщины, хотя бы такой страны, как Канада, на митингах говорили: для того, чтобы показать кое-какие плоды своих усилий на пути к достижению полного и безоговорочного равноправия женщин с мужчинами по всем аспектам социально-политической, культурной и экономической жизни страны, еще потребуется не год, а по меньшей мере десятилетия.

Гордимся и славим тебя, Родина! За то, что из самых отсталых стран, какой ты была в годы нашей молодости, через горы высокие, через топи глубокие, смерчи огненные, труды славные еще при жизни нашей вышла на первое место в мире по всем жизненно важным показателям, стала страной с высокоразвитым сельским хозяйством, передовой наукой и социалистической демократией; где люди обоего пола участвуют во всех государственных руководящих органах, включая Верховный Совет СССР, куда избираются не миллионеры за миллионы, как это практикуется во всех капиталистических «демократиях», а простые граждане за их патриотизм, честный труд, личное бескорыстие в служении народу на благо всего социалистического общества.

Вот почему все народы обращают свои взоры к нашей великой Родине. Читаем об этом в газетах, журналах, видим на фотоснимках советские коллективы студенчества, их трудовые бригады на работе, у себя дома и за границей, на досуге, который большинство проводит в кружках всевозможной самостоятельности или в спортивных, другие профессиональные коллективы советского искусства в постоянных гастролях по всей планете. А вот недавно, в последних числах января, посчастливилось видеть по телевидению из Швейцарии Европейский чемпионат по фигурному катанию на коньках. Что за красота! Что за радость овладевает твоим всем существом, когда видишь самые высокие отметки судей представителям твоей Родины, когда заслуженные золотые медали сильнейших и изящнейших на всей планете получают Ирина Роднина и Александр Зайцев, Ирина Моисеева и Андрей Миненков, Людмила Пахомова и Александр Горшков. К ним все больше присоединяются первейшие мастера зимнего спорта братских социалистических стран, ставшие по заслугам в шеренгу победителей не только европейского ранга, но и всемирного. Это доказали и Олимпийские игры, на которых социалистический спорт был вне конкуренции.

Хочется от всего сердца поздравить всех женщин нашей Родины, социалистических стран и всего мира, стремящихся быть первыми в спорте, в труде, во всех областях жизни. С праздником 8 Марта, дорогие женщины! Желаем всем здоровья и еще больших успехов в достижении материальных достатков и духовной радости, и самое главное — мира и дружбы между народами, без чего не может быть ни радости, ни счастья!

Надежда и Григорий МАРТЫНЮКИ.

Канада.

ЕСЛИ БЫ НЕ ДЕТИ...

В Англии сегодня почти миллион безработных. Выпускники школ и университетов не могут найти занятия по своей специальности. Они готовы на любую работу, но и ее нет.

Стариканы получают пенсию, но пенсии обычно не хватает на жизнь, и потому здесь многие пожилые люди умирают от холода и голода. Ведь жизнь дорожает, с каждой неделей продукты питания становятся все недоступней. Сахар, например, стоил 8—9 пенни за два фунта, а теперь — 21 пенни, масло подорожало в 15 раз, за хлеб недавно платили 6—8 пенни за два фунта,

сегодня — 16 — 18 пенни. Еще в ноябре прошлого года за дом, где я живу, надо было платить 11 фунтов в месяц, а нынче — 13 фунтов. Это — почти одна треть моей пенсии. А ведь зимой дом надо отапливать. На уголь уходит еще почти 15 фунтов в месяц. Как прожить человеку при этом?

Хорошо еще, что у меня есть дети, которые мне помогают. А если бы не они, то мне, пожалуй, пришлось бы также разделить участь тех несчастных, о которых ежедневно сообщают в газетах.

Анастасия ДИТРИДЖ.
Англия.

Клімавіцкі народны хор добра вядомы па ўсёй Беларусі. Хутка яму споўніцца трыццаць год. Каля сотні энтузіястаў розных прафесій складаюць ядро гэтага калектыву. НА ЗДЫМКУ: салістка хору, культуротнік з саўгаса «Клімавіцкі» Раіса ЛАУРЫНЕНКА. Фота В. БЫСАВА.

ОДА ЖАНОЧЫМ РУКАМ

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

цу і гарантыі аховы жаночай працы».

Займаць вядучыя пазіцыі ў народнай гаспадарцы, мець мажлівасць выбіраць работу, атрымліваць столькі ж, колькі і мужчына — для жанчын большасці краін свету, нават тых, што непамерна фанабэрацца «дэмакратыяй і свабодай», пакуль што гэта толькі пункты праграмы барацьбы.

А іх рэальны статус? Летась пад эгідай Міжнароднага года жанчыны ў Гамбургу адбыўся кангрэс, які арганізавалі 57 жаночых арганізацый ФРГ. Удзельніцы кангрэса абмяркоўвалі адну праблему — як дабіцца роўнага партнёрства з мужчынамі? Моцная і галантная палавіна жыхароў Заходняй Германіі прымеркавала да гэтай падзеі буйную міжнародную выстаўку «Ты і твой свет». Дзесяткі фірм прапанавалі запойніц свет жанчыны мазбляй-люкс, мноствам сучасных кухонных прылад, дзіцячымі цацкамі, дарагімі футрамі і таннай біжутэрыяй.

—Усё! За межамі кухні і дзіцячага пакоя, як і сто год назад, ляжаў свет або зусім недаступны для жанчыны, або вельмі абмежаваны. Нездарма адна з удзельніц кангрэса з расчараваннем адзначыла: «Ці ж гэта не характэрна, што выстаўка «Ты і твой свет» азначае ўсё, толькі не месца працы!»

Але выстаўка была толькі ўскосным адказам мужчын на прапанаванае жанчынамі партнёрства ў працоўнай і грамадска-палітычнай дзейнасці. Просты адказ быў куды больш красамоўны і не пакідаў ніякіх сумненняў. На самой выстаўцы і па ўсяму гораду быў расклеены плакат: жаночы твар, трывожны запытальны позірк і на вуснах... вялікі зямок, які вешалі, мабыць, на кладоўку ў часы прускіх курфюрстаў. На плакаце надпіс: «Калі гаворыць мужчына, жанчына павінна маўчаць!»

Рука, працягнутая для партнёрства, безнадзейна павісла. Розныя дзяржавы па-рознаму ставяцца да «жаночага пытання» і таксама па-рознаму вырашаюць яго. Падыход грамадства да гэтай праблемы залежыць ад ступені развіцця самога грамадства. Таму не здзіўляе нікога высокі сацыяльны статус, вялікая палітычная актыўнасць жанчын ва

ўмовах сацыялізму. Менавіта месца працы (дзе яно: на кухні ці ў грамадскай вытворчасці?), свабодны выбар прафесіі, роўныя магчымасці праяўляць свае здольнасці, веды даюць жанчыне не толькі глыбокае маральнае задавальненне, але і ўпэўненае пачуццё сваёй патрэбнасці грамадству, робяць паўнацэнным і паўнакроўным яго членам.

У Злучаных Штатах Амерыкі, дзе праявамі роўнага партнёрства і роўных магчымасцей лічыцца нядаўна дазволена жаночы футбол і бой жанчын на рынгу, у апошнія гады ўсё часцей задаюць, на наш погляд, недарэчнае пытанне: «Ці з'яўляецца амерыканка паўнацэнным чалавекам?»

Так, яна нічым не горшая за амерыканца ў працы. Але, як гаворыць Герберт Стэйн, старшыня прэзідэнцкага савета экспертаў па эканоміцы, амерыканка «ля касы прадпрыемства, на якім працуе, «варта» ўсяго 4/5 чалавека толькі таму, што яна жанчына». Бо і сёння яна атрымлівае на 20 працэнтаў менш, хаця выконвае тую ж працу, што і мужчына. Затое амерыканка мае іншыя «перавагі» — у час крызісу і дэпрэсіі яе першай звальняюць з работы.

Мы цэнім рукі нашых сучасніц нароўні з мужчынскімі, таму што плячо ў плячо з жанчынамі будзем і сею, узнімаем аблогі і выпрабавваем новыя машыны, — разам ствараем усе матэрыяльныя і духоўныя каштоўнасці нашай краіны. І ўсё-такі мы імкнемся падставіць плячо, каб даць палёжку жаночым рукам. Таму ў Праграме нашай партыі запісана: «Жанчынам павінна прадастаўляцца адносна больш лёгкая і ў той жа час дастаткова аплатаемая работа».

Мы добра ўсведамляем, што кім бы ні была жанчына — міністрам, дырэктарам фабрыкі ці школы, старшыней калгаса, навуковым супрацоўнікам, ткачыхай, механізатарам — яна яшчэ і маці, гаспадыня дома, выхавальніца сваіх дзяцей. Таму наша грамадства імкнецца стварыць саветскай жанчыне лепшыя ўмовы для паспяховага спалучэння выбранай ёю прафесійна-працоўнай дзейнасці з нялёгкай і важнай справай выхавання дзяцей, са шматлікімі клопатамі аб сям'і. Наша дзяржава бярэ на сябе вялікую долю адказнасці і

матэрыяльных затрат па догляду і выхаванню дзяцей, няспынна праводзіць меры па палёгчэнню хатняй працы, каб даць палёжку рукам нашых працоўніц. Гэта пацвердзіў і XXV з'езд КПСС, які запісаў у сваіх рашэннях: «Прадоўжыць ажыццяўленне мер па палёгчэнню ўмоў працы і быту працоўных жанчын».

Прадоўжыць ажыццяўленне мер — гэта значыць, што вырастуць новыя тысячы дзіцячых садоў і ясляў на заводах і ў калгасах, школ, піянерскіх лагераў, бальніц, паліклінік, дзіцячых і жаночых санаторыяў. Больш працяглым стане аплатаемы пасляродавы водпуск жанчын. Больш багатым і якасным харчаванне, бо павысяцца нормы яго расходаў у дамах-інтэрнатах, радзільных дамах, дзіцячых і некаторых спецыялізаваных бальніцах і аддзяленнях. Далейшае развіццё бытавога абслугоўвання насельніцтва, грамадскага харчавання дазволіць жанчынам скараціць час на вядзенне дамашняй гаспадаркі і выкарыстаць яго на адпачынак, адукацыю, задавальненне культурных запатрабаванняў.

Вядома, мы яшчэ не ў стане прапанаваць жанчынам усё тое, што прапанавалі дзялякі на гамбургскай выстаўцы. Але ў нас і мэты іншыя — зрабіць усё для таго, каб патрэбы жанчыны не абмяжоўваліся толькі ўласным домам і прадметаў туалета, каб духоўны свет нашай сучасніцы быў шырокім, багатым і змястоўным.

У нас няма звычайна цалаваць жанчыне руку. За гэта на нас часам паказваюць пальцы і абвінавачваюць у адсутнасці добрых манер тыя джэнтльмены з Захаду, якія лічаць, што грамадская трыбуна жанчыны можа быць толькі на кухні. Так, некалі да рэвалюцыі і ў нашай краіне існавала такая традыцыя, яна была пашырана ў прывілеяваных сферах. Кухаркам жа ніхто рук не цалаваў.

І патомкі тых самых кухарак, якіх Уладзімір Ільіч Ленін так настойліва патрабаваў прыцягнуць да кіравання дзяржавай, людзі новага свету, прывыклі паціскаць жанчыне руку. Не вольную руку спешчанай істоты, стомленай гультайствам, а моцную і энергічную руку папалчніцы. І адчуваць у адказ сяброўскі поціск надзейнай рукі партнэра.

ДЗІЦЯ ЗАХВАРЭЛА...

ЭПІЗОД З ПАУСЯДЗЕННАСЦІ КАМЕНЦІРУЮЦЬ СУПРАЦОУНІК МІНІСТЭРСТВА І ПРАФСАЮЗНЫ ДЗЕЯЧ

Хлопчын прагнуўся сярод ночы, папрасіў піць. Вочы яго ненатуральна блішчалі, лоб быў гарачы. Маці ўстрыжывалася; мусіць-такі энду расшлія гузікі паліто, калі ездзілі з гары на санях. Прастудзіўся... Яна неадкладна выклікала ўрача — ці мала што бывае? «Хуткая дапамога» прыехала праз некалькі мінут.

— Што здарылася? — спагадліва спытала ўрач з парога. Агледзеўшы і паслухаўшы малага, урач супакоіла маці, выпісала рэцэпт, загадала вылікаць участковага педыятра. Раніцай па выкліку прыйшла ўрач з той паліклінікі, дзе дзіця пастаянна знаходзіцца пад наглядом. Урач параіла паставіць банкі.

— Я прыйшла да вас сястру. Умеце самі? Вельмі добра! — Вось вам вызвалены ад работы. Калі ўсё наладзіцца — прыходзьце на прыём у паліклініку. Стане горш — вылікайце мяне энду.

Дзіця хварэла больш як тыдзень. Урач яшчэ раз зайшла яго праведзець, затым маці вадзіла хлопчыка ў паліклініку. За ўвесь час лячэння сына яна патраціла крыху больш рубля — заплаціла за лярэсты ў аптэцы. А калі выйшла на работу, то атрымала сваю звычайную заробковую плату і за тыя дні, што правяла з хворым.

— У падобную сітуацыю штогод трапляюць мільёны жанчын, у якіх ёсць дзеці, — адзначае начальнік Упраўлення лярэбна-прафілактычнай дапамогі дзецям і маці Міністэрства аховы здароўя БССР **Леанід ПАРАСКЕВІЧ**. — І вялікага страху хвароба дзіцяці ў жанчыны не выклікае. Папершае, ахова здароўя малых не толькі асабіста справа маці, гэта дзяржаўны клопат аб падростаючым пакаленні. У Беларусі працуюць звыш трох тысяч педыятраў — яны адказваюць за здароўе дзяцей у гарадах і вёсках. Па-другое, мацярынства ў нашай краіне лічыцца пачэсным абавязкам, і грамадства імкнецца стварыць жанчынам усе ўмовы для вучобы, плённай працы і выхавання дзяцей. Калі дзіця захварэла, ёй адразу ж даецца вызваленне ад работы.

Улічыце, што ў якасці адпраўнага пункта ўзяты самы просты, хаця і вельмі пашыраны выпадак. Маці магла б справіцца з такой хваробай малага і сама. І ўсё ж мы настойліва рэкамендуем адрозна карыстацца паслугамі ўрача, каб не прапусціць пачатак якой-небудзь больш цяжкай хваробы. Сімптомы яе можа заўважыць толькі спецыяліст. І калі ў яго ўзніклі падазрэнні, будуць зроблены аналізы, магчыма, праведзены кансіліум, або дзіця адвядуць у бальніцу. Нагадаю, што ўсё гэта робіцца бясплатна, уключаючы самыя складаныя аперацыі, пералічаныя крыві і да т. п. Ёсць шмат выпадкаў, калі нават лярэсты для хворых, у тым ліку і дзяцей, у аптэцы выдаюць бясплатна.

— Бачыце, нават выключна медыцынскія справы — як лярэцы, чым лярэцы, — маюць выразную сацыяльную накіраванасць: чалавек, яго жыццё і здароўе ў Краіне Саветаў — самая вялікая каштоўнасць. Асаблівыя прывілеі — дзецям, — гэта думка **Людмілы МІНЧАНКА**, загадчыцы аддзела па дзяр-

жаўнаму сацыяльнаму страхаванню рабочых і служачых Беларускага прафа. — Штогод паляпшаюцца ўмовы работы ўрачоў-педыятраў. Толькі за мінулыя пяцігодку адкрыты 12 новых дзіцячых паліклінік, іх агульная колькасць дасягае цяпер у Беларусі трохсот з лішнім. Тут вядзецца шырокая прафілактычная работа. Рэгулярныя прышчэпкі, масавыя агляды дзяцей медыкамі розных профіляў... Словы пра тое, што любую хваробу лягчэй папярэдзіць, чым лячыць, маюць рэальны змест. Хаця мы маем больш як 13 тысяч бальнічных ложкаў для дзяцей усіх узростаў, і на ўтрыманне кожнага хворага трацім каля васьмі рублёў у дзень.

Клопаты грамадства пра здароўе будучага дзіцяці пачынаюцца задоўга да яго нараджэння, з клопатаў пра маці. Не буду пералічваць усё тыя льготы, якімі карыстаецца цяжарная жанчына, назаву толькі адну лічбу. На аплату водпуску па цяжарнасці і родах летася ў Беларусі было выдаткавана 43,7 мільёна рублёў. Унутрышняя сума, ці не так? Ставіцца задача ў недалёкім будучым прадоўжыць аплочваемы водпуск, які цяпер складае 112 дзён. (Дапамогі калгасніцам не ўвайшлі ў названую вышэй суму, бо ў іх свой прафсаюз).

Хваробы ўвогуле вельмі стратныя для народнай гаспадаркі. Мяркуючы самі: прыблізна 25 мільёнаў рублёў у год мы выплачваем жанчынам, у якіх хварэлі дзеці. Але што значаць гэтыя грошы ў параўнанні з атмасферай спакою і добрабытасці, у якой расце юнае пакаленне Краіны Саветаў? З чым параўнаць радасць маці-працаўніцы, дзеці якой растуць здаровымі і вясёлымі?

І трывожныя начныя званкі на станцыю «хуткай дапамогі» ўспрымаюцца як сігнал чалавечай бяды, на барацьбу з якой устаюць не толькі медыкі, але ўсё грамадства.

Л. КАРОВІКА.

З прэс-цэнтра па асвятленню работы XXV з'езда КПСС, разгорнутага ў Маскве ў гасцініцы «Інтурыст», дзе былі акрэдытаваны прадстаўнікі друку, радыё і тэлебачання ўсіх кантынентаў, ішоў шырокі паток паведамленняў, якія расказвалі аб тым, як праходзіў з'езд савецкіх камуністаў, аб вялікім працоўным і палітычным уздыме.

У дні работы з'езда тут адбылася прэс-канферэнцыя прадстаўнікоў дэлегацыі Кампартыі Беларусі на з'ездзе, арганізаваная аддзелам друку МЗС СССР.

Перад журналістамі выступіў сакратар ЦК КПБ В. Шавялюха. Ён расказаў аб дасягненнях, з якімі прыйшлі працоўныя рэспублікі да XXV з'езда.

Аб росквіце сацыялістычнай эканомікі, навуцы і культуры Савецкай Беларусі расказалі старшыня калгаса «Рассвет» імя К. Арлоўскага, Герой Сацыялістычнай Працы В. Старавайтаў, старшыня праўлення Саюза пісьменнікаў БССР, народны паэт Беларусі, Герой Сацыялістычнай Працы Максім Танк, шліфавальшчык Мінскага завода аўтаматычных ліній, Герой Сацыялістычнай Працы К. Саленік, выконваючы абавязкі старшыні Мінскага аблвыканкома, Герой Сацыялістычнай Працы М. Сухій.

Прадстаўнікі Беларускай дэлегацыі на XXV з'ездзе КПСС адказалі на пытанні замежных і савецкіх журналістаў.

САРДЭЧНЫЯ, БРАЦКІЯ СУСТРЭЧЫ

У МІНСКУ

29 лютага — 1 сакавіка ў Мінску знаходзіліся замежныя госці — члены дэлегацыі, запрошаных на XXV з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза. Сярод іх — Старшыня Камуністычнай партыі Аўстрыі Франц Муры і член ЦК КП Аўстрыі Эрнст Эдэр; члены Цэнтральнага выканкома Нацыянальнага Савета Камуністычнай партыі Індыі Джаганат Саркар, Тамарэдзі Сацья-Нарайяна і Ч. Кумаран Чандрапан; член Палітычнага камітэта Выканкома Камуністычнай партыі Вялікабрытаніі Берт Рамелсан; член Палітбюро ЦК Ірданскай камуністычнай партыі Яакуб Зіяэдзін; член ЦК Ірданскай кампартыі Наім аль-Ашхаб; намеснік Генеральнага сакратара ЦК Камуністычнай партыі Сальвадора Раберта Кастэльясас; Старшыня Знешняй адміністрацыі Афрыканскага нацыянальнага савета Зімбавэ Джэйсан Мойя і член знешняй адміністрацыі савета — Т. Дж. Сілундзіка.

На вазале гасцей сардэчна вітаў першы сакратар Мінскага гаркома КПБ У. Ляпешкін. Цёпла, па-брацку прыбыўшых сустрэлі загадчыкі аддзелаў ЦК КП Беларусі А. Караткевіч, А. Петрашкевіч, Г. Сяроў, Я. Сакалоў, сакратар Мінскага абкома КПБ Р. Платонаў, сакратар Мінскага гаркома партыі М. Князюк.

Зарубежныя госці ўсклалі кветкі да помніка У. І. Леніну, наведалі Дом-музей і з'езда РСДРП. Яны зрабілі азнамленчую паездку па гораду, агледзелі раёны жыллёвага будаўніцтва, азнаёміліся з экспанатамі Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, зрабілі паездку на мемарыяльны комплекс «Хатынь», дзе ўсклалі кветкі ля Вечнага агню, пабывалі на Кургане Славы.

Сардэчна, па-брацку прымаці мінскія трактарабудаўнікі членаў дэлегацыі, запрошаных на XXV з'езд КПСС. Зарубежныя госці пабывалі ў цэхах і ў музеі завода, дзе гутарылі з рабочымі, спецыялістамі.

У Палацы культуры завода адбылася гутарка, якая прайшла ў цёплай дружалюбнай абстаноўцы.

Члены зарубежных дэлегацыі наведалі таксама Выстаўку дасягненняў народнай гаспадаркі БССР.

У той жа дзень госці прынялі ўдзел у сходзе партыйнага актыву г. Мінска, які адбыўся ў Дзяржаўным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета БССР.

Кароткім уступным словам сход адкрыў першы сакратар Мінскага гаркома КПБ У. Ляпешкін, які цёпла вітаў прысутных на сходзе гасцей. Затым ён расказаў аб дасягненнях працоўных Беларускай сталіцы ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве.

Ад імя шматтысячнай арміі рабочага класа горада-героя Мінска гасцей гарача і сардэчна вітаў токар завода

электронных вылічальных машын, Герой Сацыялістычнай Працы А. Харольскі.

На сходзе выступілі Эрнст Эдэр, Джаганат Саркар, Берт Рамелсан, Яакуб Зіяэдзін, Джэйсан Мойя, Раберта Кастэльясас. Яны расказалі аб той вялікай рабоце, якую вядуць камуністы іх краін сярод працоўных, у прафсаюзных, жаночых, студэнцкіх арганізацыях за згуртаванне рэвалюцыйных і дэмакратычных сіл. У сваіх прамовах члены дэлегацыі падкрэслівалі, што іх партыі, усе прагрэсіўныя сілы свету падтрымліваюць і адабраюць праграму далейшай барацьбы за мір і міжнароднае супрацоўніцтва, вызначаную ў Справаздачным дакладзе ЦК КПСС, з якім выступіў на з'ездзе Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. Брэжнеў.

Прамоўцы выказалі ўпэўненасць, што XXV з'езд КПСС паслужыць справе далейшага згуртавання камуністычнага і рабочага руху на аснове марксізму-ленінізму, пралетарскага інтэрнацыяналізму.

У НАВАПОЛАЦКУ

Юны горад хімікаў і нафтаперапрацоўшчыкаў сардэчна, па-брацку сустраў прыбыўшую сюды дэлегацыю Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі, якая прымала ўдзел у рабоце XXV з'езда КПСС, на чале з Першым сакратаром ЦК САПГ Эрыхам Хонекерам. У саставе дэлегацыі: член Палітбюро ЦК САПГ, Старшыня Дзяржаўнага савета ГДР Вілі Штоф, член Палітбюро ЦК САПГ, сакратар ЦК САПГ Пауль Фернер, член Палітбюро ЦК САПГ, сакратар ЦК САПГ Вернер Ламберц, член Палітбюро, сакратар ЦК САПГ Герман Аксен, член Цэнтральнай рэвізійнай камісіі САПГ, пасол ГДР у СССР Гары От.

Члены дэлегацыі агледзелі горад, пабывалі ў Музеі працоўнай славы.

Затым дэлегацыя Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі наведала вытворчае аб'яднанне «Палімір». Два гады назад тут быў уведзены ў дзеянне унікальны комплекс «Палімір-50», распрацаваны і пабудаваны ў цеснай садружнасці са спецыялістамі ГДР у адпаведнасці з міжрадавым пагадненнем дзвюх краін. Гэта адна з самых магутных і эканамічных устаноў падобнага тыпу ў свеце.

Адбылася цёплая, сяброўская гутарка, у ходзе якой дырэктар аб'яднання Л. Наважылаў, сакратар парткома Б. Цярэшчанка, міністр хімічнай прамысловасці СССР Л. Кастандаў пазнаёмілі членаў дэлегацыі з прадукцыяй «Паліміра», яго гісторыяй, расказалі аб плённай садружнасці спецыялістаў СССР і ГДР, аб сацыялістычнай эканамічнай інтэграцыі ў дзеянні, аб сумеснай рабоце партыйнай арганізацыі аб'яднання з партыйнай арганізацыяй САПГ спецыялістаў ГДР.

Першы сакратар ЦК Сацыялістычнай адзінай партыі Гер-

маніі Эрых Хонекер, які выступіў на гутарцы, падзякаваў за цёплы прыём і сказаў, што члены дэлегацыі САПГ, якая прымала ўдзел у рабоце XXV з'езда КПСС, вельмі рады выпадку наведання Наваполацка. Ён падкрэсліў, што вопыт стварэння і эксплуатацыі «Паліміра-50» з'яўляецца выдатным і яркім прыкладам сацыялістычнай эканамічнай інтэграцыі ў дзеянні.

Затым члены дэлегацыі САПГ азнаёміліся з работай устаноўкі «Палімір-50». Яны пабывалі ў аператарнай, азнаёміліся з работай аддзялення кампрэсіі і грануляцыі.

Таварышы Эрых Хонекер, Вілі Штоф, Пауль Фернер, Вернер Ламберц, Герман Аксен, Гары От і суправаджаючыя іх асобы агледзелі таксама вытворчасць «Нітрон», дзе нараджаюцца шаўкаватыя ніткі дзясцяку колераў і адценняў.

Дэлегацыя САПГ пабывала таксама на Полацкім нафтаперапрацоўчым заводзе.

Затым у Палацы культуры нафтавікаў працаўнікі вытворчага аб'яднання «Палімір» сустрэліся з дэлегацыяй САПГ.

Гасцей віталі сакратар парткома вытворчага аб'яднання «Палімір» Б. Цярэшчанка, старшы апаратчык цэха № 105 А. Баеў, інжынер-канструктар А. Быкава.

Перад прысутнымі выступілі другі сакратар ЦК Кампартыі Беларусі А. Аксёнаў і член Палітбюро ЦК Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі, сакратар ЦК САПГ Пауль Фернер.

Пад бурныя апладысменты ўдзельнікаў сустрэчы Пауль Фернер ад імя дэлегацыі САПГ і ў знак непарушнага брацкага саюза перадаў новапалачанам баявы сцяг Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі.

Гасцям быў паднесены падарунак — дыянавы партрэт У. І. Леніна і эмблема горада.

У гонар дэлегацыі Сацыялістычнай адзінай партыі Германіі на чале з Першым сакратаром ЦК САПГ таварышам Эрыхам Хонекерам Наваполацкі гарком партыі Беларусі даў абед.

Разам з членамі дэлегацыі САПГ у Наваполацку былі намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР М. Ціханаў, другі сакратар ЦК КП Беларусі А. Аксёнаў, міністр хімічнай прамысловасці СССР Л. Кастандаў, пасол СССР у ГДР П. Абрасімаў, першы сакратар Віцебскага абкома КПБ С. Шабашоў, загадчык сектара ЦК КПСС А. Мартынаў, загадчык аддзела ЦК КПБ С. Броннікаў, другі сакратар Віцебскага абкома КПБ І. Шыбека, першы сакратар Наваполацкага гаркома КПБ П. Асіпенкаў і іншыя.

У Наваполацку знаходзіўся таксама Генеральны консул ГДР у Мінску Л. Волерт.

Сакавік.

Фота М. МІНКОВІЧА.

Отчетный доклад ЦК КПСС, с которым выступил на XXV съезде КПСС Генеральный секретарь Л. Брежнев, дает исчерпывающий ответ на вопрос о том, каким будет дальнейший курс Советского Союза в международных делах. Это будет курс на дальнейшее осуществление программы борьбы за мир, за свободу и независимость народов, за расширение международного сотрудничества.

Программа советского мирного наступления учитывает как уже достигнутые общими усилиями братских стран социализма и других миролюбивых государств позитивные сдвиги, так и объективные благоприятно сопутствующие факторы.

Мир социализма стал еще сильнее и глубже влиять на ход мировых событий. Страны, вышедшие из горнила национально-освободительной борьбы против империализма, также стали активно выступать за коренную перестройку международных отношений на подлинно демократических, справедливых основах. В новой обстановке правящие круги многих капи-

торые не следует упускать именно в этой области.

Вторая задача заключается в том, чтобы отказ от угрозы силой и применения силы в международных отношениях сделать предметом всемирной договоренности. Эта задача была обозначена и в Программе мира. На пути своей реализации она стала составной частью ряда двусторонних соглашений, заключенных Советским Союзом с другими странами, Заключительного акта общеевропейского совещания, нашла свое воплощение и в форме резолюции Генеральной Ассамблеи ООН. Теперь — в тесной связи с сопутствующим обязательством об отказе от применения ядерного оружия — предлагается оформить неприменение силы как международный договор с тем, чтобы навсегда исключить силу как «аргумент» в отношениях между государствами. История международных отношений еще не знала такого коллективного обязательства.

Третья задача — вести линию на искоренение всех дискриминационных установлений и любых искусственных препятствий в международной торговле, проявлений

НОВЫЕ РУБЕЖИ ПОЛИТИКИ МИРА

талистических стран начали понимать, что «холодная война» изжила себя, что нужна новая, более разумная и реалистическая политика.

На протяжении почти 30 лет с момента ядерных взрывов в Хиросиме и Нагасаки человечество жило сознанием того, что где-то, за горизонтом, совсем рядом, таится угроза ядерной катастрофы. Все это время люди доброй воли требовали, чтобы эта угроза была устранена из жизни человечества. Сейчас наконец, сделаны реальные шаги в таком направлении.

В этом — своевременность и реальность Программы мира, поставившей четкие задачи в борьбе за переход от опасности войн к мирному сотрудничеству. В этом — выдающаяся роль тех исторических событий и сдвигов, которыми отмечена первая половина 70-х годов: торжество справедливого дела героического народа Вьетнама и других народов Индокитая, заключение двусторонних договоров между ФРГ и социалистическими странами на основе политических реалистических, Совещание по безопасности и сотрудничеству в Европе.

Важнейшим позитивным сдвигом, благоприятно повлиявшим на климат всего мира, явился поворот к лучшему в отношениях между СССР и Соединенными Штатами Америки. Опыт прошедших лет достаточно ясно показал, что раздувание мифов о «советской угрозе» и бражание оружием, попытки навязать какие-то дискриминационные условия в сфере взаимовыгодных обменов — это не тот язык, на котором следует разговаривать с Советским Союзом. В интересах двух народов и дела мира на земле — соблюдать и укреплять совместно созданную реалистическую основу.

Внешнеполитическая платформа XXV съезда КПСС органически продолжает и развивает Программу мира. В этой связи я выделил бы три задачи, относящиеся к фундаменту всеобщего мира.

Первая — это проблема прекращения гонки вооружений, ограничения военных arsenалов. Внешнеполитическая платформа XXV съезда КПСС содержит план концентрированных усилий на этом направлении: ограничение стратегических вооружений СССР и США в духе намеченного нового, постоянного соглашения; запрет разработки и производства новых видов оружия массового уничтожения, исключение использования окружающей среды в военных целях, запрещение химического оружия, запрет всех видов ядерных испытаний; обеспечение первых конкретных шагов по сокращению вооружений и вооруженных сил в Центральной Европе; сокращение ассигнований на военные цели; созыв Всемирной конференции по разоружению.

Этот особый акцент на ряде конкретных проблем разоружения, связанный с изъятием целых видов оружия и ограничением arsenалов и ассигнований, диктуется тем, что реальные достижения разрядки международной обстановки создают условия, ко-

неравенства, диктата и эксплуатации в международных экономических отношениях. Это — одна из назревших проблем, решение которой имеет большое значение не только для вскрытия потенциала разрядки в сфере экономического сотрудничества, но и для искоренения тех несправедливостей, которые заложены в отношениях между бывшими центрами колониального господства, т. е. государствами капиталистической системы, с одной стороны, и молодыми государствами, преодолевающими тяжелое наследие колониального прошлого — с другой.

В общем ряду поставленных задач по-прежнему равноправное место занимают и те направления борьбы за упрочение мира, которые формировались ранее и сохраняют свое непреходящее значение.

Это — сосредоточение усилий на ликвидации остающихся очагов военной опасности с особым вниманием к ближневосточному узлу и с тем новым нюансом, что Советский Союз подчеркивает необходимость более активно содействовать ограничению гонки вооружений в этом районе, естественно, в неразрывной связи с обеспечением реальных результатов урегулирования.

Это — задача углубления разрядки, ее материализации (в более конкретной форме в Европе (полная реализация положений Заключительного акта общеевропейского совещания) и в отношениях между СССР и США, и в рамках других двусторонних и многосторонних отношений между государствами с различными социальными системами.

Это — дальнейшее движение по пути обеспечения прочной безопасности для Азии на основе объединенных усилий всех стран этого региона.

И наконец, Советский Союз подтверждает свою решимость и дальше бороться за ликвидацию остатков системы колониального гнета, всяких покушений на независимость народов, всех очагов старого и нового колониализма, а также расизма. Эта верность Советской страны своему долгу солидарности весомо подтверждена опытом последних лет и месяцев.

Советская программа дальнейшей борьбы за перестройку международных отношений на началах подлинно справедливого и демократического мира, безусловно, принимает во внимание сложность еще остающихся нерешенных проблем и возможные попытки со стороны определенных эгоистических интересов и агрессивных сил в лагере империализма разжечь новые конфликты или затормозить оздоровление международного климата. Но при всем этом, памятуя слова Генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнева, сказанные им несколько лет назад, КПСС остается верной установке: лучший вид защиты мира — это дальнейшее активное продолжение миролюбивой политики, дальнейшее продолжение нашего мирного наступления.

Спартак БЕГЛОВ,
политический обозреватель АПН.

КАМПАЗИТАРЫ — ГОСЦИ РАБОЧИХ

Новую песню И. Лучанна «Кремль» выканала Акадэмічная харавая капэла БССР у справядчым канцэрце, які правы Саюз кампазітараў рэспублікі у Палацы культуры БелАЗа ў Жодзіна. У гасці да рабочых прыехала вялікая група беларускіх

кампазітараў і артыстаў. Яны пазнаемілі слухачоў танцама з ваяльна-сімфанічнай пазмай Г. Вагнера «Героям Брэста», кантатай А. Багатырова «Леніну слава», «Мінскай сюітай» К. Цесакова.

У канцэрце, акрамя хара-

вой капэлы, удзельнічалі сімфанічны аркестр БССР, салісты опернага тэатра, філармоніі, радыё і тэлебачання.

Гаспадары запрасілі гасцей у заводскі музей, дзе кампазітары і артысты пазнаемілі з яго экспанатамі, сустрэліся са стваральнікамі самых вялікіх у краіне аўтамабіляў.

НЯСУ ПРЫГАЖОСЦЬ ЗЯМЛІ

Люба ТАРАСЮК — маладая беларуская паэтка. Зусім нядаўна яна скончыла філалагічны факультэт універсітэта і зараз займаецца ў аспірантуры — вывучае ўплыў вуснай народнай творчасці на творчасць сучасных беларускіх пісьменнікаў.

У жыцці Люба — абаяльны чалавек, цікавы і ўважлівы субяседа. Нездарма, відаць, яшчэ ва ўніверсітэце сябры выбралі яе сваім камсамольскім лідэрам. І зараз яна — кандыдат у члены ЦК камсамола рэспублікі.

У бясконцай геме пачуццяў кожнага чалавека абавязкова ёсць нейкі адзін галоўны спектр, які нясе ў сабе найбольшую сілу энергіі і таму высвечвае ёю ўсе эмоцыі і думкі. Гэта тое, што складае індывідуальнасць. Без яе няма чалавека, а тым больш мастака, творчай асобы, — ісціна агульнавядомая. Але кожнаму даецца яна не проста, бо да яе трэба прыйсці праз пошукі і сумненні, праз адкрыцці і расчараванні.

Не ведаю, ці знайшла я сябе ў паэзіі, але з'яўляецца ўпэўненасць, што маю што сказаць, і што гэтыя словы ідуць ад сэрца. Радуюся, калі бачу ў іх сябе. Спачатку хацелася быць абавязкова дзёрзкай і задзіртай, абавязкова нешта перакрэсліць — гэта пачуццё знаёма, напэўна, усім маладым. І ўсё ж, думаю, адкрыццё майго шляху ў жыццё пачалося з іншага — з паглыблення ў тыя каштоўнасці чалавечай існасці, на якіх і трымаецца жыццё.

Нязгаснай радасцю гэтага адкрыцця стала для мяне чароўнасць жаночай душы.

Нікому так не абавязана, як жанчынам. Яны — святло маёй дарогі і вера ў прыгажосць зямлі. Іх слова — пачатак майго натхнення... Думаю зараз пра сваю маці — нястомную працаўніцу, заўсёды адданую сваім клопатам, жанчыну мудрую і надзвычай паэтычную; пра Юзэфу Ціхановіч — маці маёй сяброўкі са Стаўбцоўшчыны, былую калгасніцу, перад жыццёвай мужнасцю якой я нізка схіляюся; пра Валянціну Зуевіч, настаўніцу гісторыі з маёй роднай школы, — маё разуменне чалавечай годасці і сумленнасці...

У гэтым звароце да маці — жаданне перадаць істотную якасць жаночай душы: дабрыню, якая чуе ўвесь свет.

Прыходжу згаладалая душой
Па цеплыні і гэтай мудрай
цішы.

І тваё слова мякка закалыша
Мой боль, што да цябе дайшоў

Той боль перарасце у твой
І горкім цветам заціце
у сэрцы,

І будзе цяжка гэты цвет
зацерці
Вясёлай шаўкавістаю травой,—

Аж покуль не адчую я сабой,
Якімсьці пачуццём сваім
магчымым,

Як нараджаецца ва мне
жанчына
І ўжо чужы ў сябе ўбірае
боль,—

Каб зноў спасцігнуць ісціну
адну,

У сваю пару — не позна,
не заўчасна, —
Уведаўшы ёй красную цану...
Жанчына не адбудзецца без
шчасця.

З жанчыны пачынаецца не
толькі жыццё, але і мастацтва.
Жанчыны ў полі песні жалі,
Збіралі словы у снапы.
То спелай радасцю, то жалем
Спявалі ў іх руках сярпы.

І над прыціхлым светла полем
Адна мелодыя расла...
Жанчын такая, пэўна, доля —
Вырошчваць зерне хараста.

І я ў сабе адчула сілу
І тую ўбачыла красу,
Што песня ўжо сто год насіла,
А я — свой першы дзень нясу.
З глыбіні стагоддзяў, праз
дзiesiąткі і сотні пакаленняў
пранесла гэта песня непасрэднасць
і святасць чалавечага
пачуцця, сказала аб вялікай
таленавітасці народа. І за тое,
што прыйшла яна ў наш сённяшні
дзень, мы зноў і зноў
абавязаны жанчыне...
Здалося раптам цішыні
так цесна,—

І выдыхнула ноч

Брэсцкі народны ансамбль танца «Радасць» з вялікім поспехам выступаў у многіх гарадах нашай рэспублікі і Украіны, у Маскве, а таксама ў Польшчы і Францыі. Нядаўна самадзейныя артысты вярнуліся з паездкі ў Італію. Там, у вобласці Эмілія-Раманья, праходзілі Дні Савецкага Саюза, якія арганізавала таварыства «Італія — СССР». Разам з прафесійнымі калектывамі краіны ансамбль «Радасць» выступіў перад жыхарамі Рыма, Фларэнцыі і іншых гарадоў
НА ЗДЫМКУ: беларуская «Лявоніха» ў выкананні ансамбля «Радасць».
Фота Э. КАБЯКА.

сцяблінку песні.
Раскрыўся ліст, за ім другі
і трэці
Яна ўзімала трапяткое вецце.

І стала мала ёй сяла і нівы —
Яна запоўніла Сусвет маўклівы.
Паклала лісцейка пад зоры
Лясным і лугавым узорам...
І на далёкіх ад Зямлі планетах
Была людзьмі жывымі

зразумета.
Не перастае хваляваць тэма
вайны. Хачу сказаць аб ёй не
толькі ад імя свайго шчаслівага
пакалення — таго маладога
саду, які вырас пад мірным
небам. Яна бачыцца мне ітак:
жанчына і вайна, жанчына і
памяць аб вайне. Колькі яшчэ
трэба зразумець нам, каб па-
сапраўднаму ацаніць подзвіг
маці, салдаткі, сяброўкі і каха-
най... Я ніколі не сустракалася
з Вольгай Гойшык, маці героя.
Жыве яна, як і раней, у Івацэ-
вічах і кожны дзень бачыць у
помніку свайго заўсёды юнага
Колью. Яна ўразіла мяне на ад-
ной фатаграфіі: маці прынесла
сыну кветкі — ўразлілі рукі ма-
ці.

Як развучыцца мяккасці
рукам,
Якім аб сыне трэба столькі
поміньці!..
Яны на лёс не ўмеюць
наракаць,
Яны пяшчоту берагуць
нястомна.
Здаецца, толькі крышачку
крані —
Абудзяць камень нерухомы
рукі...
Кладуцца сыну на яго граніт
Жывыя кветкі

смуткам аб унуках.
А яшчэ — мне заўсёды вяр-
тацца да той зямлі, якая мяне
ўздавала. Колькі слоў сказа-
на пра Палессе — і яго ўдзяч-
нымі дзецьмі, і зачараванымі
яго прыгажосцю гасцямі! Ды ў
кожнага свае ўяўленні аб гэтай
зямлі, свае словы і пачуцці.

Шукаю сваё...
Я нарадзілася там, дзе злі-
ваюцца Піна і Прыпяць, дзе аб-
дымаюць яны глыбокія палес-
кія далыгляды сваімі блакітны-
мі рукамі. Кожны дзень гэты
вобраз роднага краю адклад-
ваўся ў сэрцы, каб стаць ад-
нойчы словамі вярша:
Прымаю і вольнасць, і смелую
сілу ракі,
Што волю маю і зямлю маю
ўпэўнена крэпяць.

Працягнуты ўдалеч,
нібыта мае дзве рукі —
Піна і Прыпяць.
І іх не адолець
ніякай бядзе і вайне.
Усё новыя хвалі свабодна
бягуць і няспынна.
Зліваюцца рэкі у долю адну
ува мне —
Прыпяць і Піна.
Трымаць мне да скону
блакітныя рэчышчы іх
Пясчынкію кожнай маіх
берагоў чалавечых...
Прывольна і хораша
рэкам і мне — утраіх
Пад небам Айчыны,
высокім і мудрым,
і вечным.
Любоў ТАРАСЮК.

КАНСУЛЬТАНТ ПАСТАНОЎКІ— СТАРШЫНЯ КАЛГАСА

Побач з аўтарам п'есы «На-
следнік» Мікалаем Матукоўскім
і пастаноўшчыкам спектакля
народным артыстам БССР Ге-
оргіем Волкавым афіша Брэсц-
кага абласнога драматычнага
тэатра імя Ленінскага камсомо-
ла Беларусі называе старшы-
ню калгаса «Савецкая Бела-
русь» Камянецкага раёна, Ге-
роя Сацыялістычнай Працы
Уладзіміра Вядулю. На сцэне
аднаўляюцца вобразы і падзеі
сённяшняй калгаснай вёскі, ста-
вяцца праблемы выхавання,
і кіраўніку вялікай гаспадаркі
дадзена права быць дарадчыкам
рэжысуры і выканаўцаў роліў.
А дружба паміж тэатрам і сель-
скімі працаўнікамі раёна даў-
ня. Нядаўна ў калгасе «Савец-
кая Беларусь» быў адкрыты
стальны філіял абласной драма-
тычнай трупы — тэатр «Спада-
рожнік». Артысты прывозяць
лепшыя спектаклі рэпертуару,
завязваюць таварыскія ўзаема-
адносіны з механізатарамі, па-
ладвамі і работнікамі ферм,
падтрымліваюць кантакт з
удзельнікамі самадзейнасці. Та-
му Уладзіміра Лявонцэвіча
і сустракалі на рэпетыцыях як
свайго чалавека, таму і палічы-
лі яго раўнапраўным удзельні-
кам паста новай групы, якая
рыхтавала «Наследніка».

Здаецца, зусім нядаўна быў той дзень, калі яна прыйшла на першыя заняткі ў тэатральна-мастацкі інстытут. І вось ужо Святлана ГАРБУНОВА—студэнтка чацвёртага курса аддзялення скульптуры. Нядаўна да яе прыйшоў па-сапраўднаму вялікі поспех — дзве работы Гарбуновой экспанаваліся на рэспубліканскай выстаўцы, і адну з іх—«Новы дом»—набыў Дзяржаўны мастацкі музей БССР. Гэта радасная падзея — добры пачатак творчага шляху маладога беларускага скульптара.
НА ЗДЫМКАХ: работа С. ГАРБУНОВАЙ «Сымон Будны»; Святлана за новай работай.
Фота П. КРАКАВА.

ВЕЧНАЯ МАЛАДОСЦЬ АРТЫСТКІ

Аб сустрэчы мы дамаўляліся з Тамарай Шымко яшчэ ў мінулым годзе наярэдадні прэм'еры оперы «Галька», якую на беларускай сцэне ставіў галоўны рэжысёр Вроцлаўскага тэатра оперы і балета Баляслаў Янкоўскі. «Галька» ніколі раней у беларускім оперным тэатры не ішла, хаця аўтар яе, Станіслаў Манюшка, нарадзіўся і вырас на Міншчыне, вучыўся тут музыцы і напісаў свае першыя творы, у якіх выразна чуваць інтанацыі беларускага музычнага фальклору.

Па горадзе былі расклеены афішы з новай назвай і з памяткай «рыхтуецца да пастаноўкі», аматары оперы з нецярплівасцю чакалі першага спектакля, а я ў гэтыя дні спрабавала ўзяць інтэрв'ю ў выканаўцы галоўнай ролі, народнай артысткі БССР Тамары Шымко.

— Пазваніце заўтра, пазваніце праз тыдзень, — прасіла прабачэння Тамара Іванаўна. — Рэпетыцыі — кожны дзень. Спяшаемся хутчэй здаць работу.

— Тамара Іванаўна, а вам самой прынесла гэта работа задавальненне?

— Я палюбіла Гальку, як люблю амаль усіх сваіх герарыя. А сёлета ў гэтай партыі я буду выступаць за мяжой. Мяне і артыста Аляксандра Дэдзіка запрасілі на гастролі ў Вроцлаўскі оперны тэатр. «Галька» лічыцца родначальніцай польскай нацыянальнай оперы. Разумеецца, якая адказная работа нам прадстаіць?

Паміж Вроцлаўскім і беларускім опернымі тэатрамі падпісаны дагавор аб творчай садружнасці. І, згодна з ім, паміж тэатрамі адбываецца абмен дырыжораў, рэжысёраў і выканаўцамі. Пастаноўка «Галькі» польскім рэжысёрам на беларускай сцэне якраз і з'яўляецца вынікам культурнага абмену.

— Гэта не першая Ваша паездка за мяжу?

— Ды ўжо, напэўна, і палічыць цяжка, колькі іх было. Італія, Францыя, Канада, Бельгія, Галандыя, Балгарыя, ГДР, Чэхаславакія, Румынія, Польшча, і сёлета зноў Польшча.

— Калі можна, давайце на парадку.

— Паспрабую. Хутка пасля заканчэння Беларускай кансерваторыі мне прапанавалі паехаць у Італію як стыпендыяту ЮНЕСКО стажыравацца. Я займалася ў Мілане і Рыме, пазнаёмілася з Італьянскай школай — як спявачцы мне гэта многа дало. Я прабыла ў Італіі тры месяцы, паездзіла па іншых гарадах, пазнаёмілася з краінай. Новыя ўражанні, асабліва прыемныя, таксама важныя для актрысы.

— Куды ж потым ляжаў Ваш шлях?

— Мяне запрашалі спяваць у оперы ў Вроцлаве, Бухарэсце, Берліне. Я выконвала партыі Тацыяны ў «Лугеніі Ангеліне», Маргарыты ў «Фаўстце». Потым гастраліравала з канцэртнамі. У астатніх краінах я была з канцэртнамі па лініі Таварыства дружбы. У Канаду ездзіла са сваімі таварышамі на «Экспо-67». Там былі сустрэчы з землякамі-беларусамі. Яны заўсёды прыходзілі на нашы канцэрты і садзіліся ў першым радзе. Мы спявалі беларускія песні, а яны глядзелі на нас, слухалі і плакалі...

У Бельгіі нас суправаджала па краіне, прысутнічала на ўсіх канцэртах таксама наша зямлячка, здаецца, з Магілёва, Марыя Гарох. Мы выступалі перад бельгійцамі і суайчыніцамі, у канцэртах было многа беларускіх песень і опернай музыкі. Нам гарача дзякавалі за нашу мастацтва, слухачам звычайна падабаліся народныя песні «Чабарок», «У полі вярба», песня Ю. Семіянікі «Расцвітай, Беларусь» і ўсе іншыя, што мы спявалі. Такія паездкі нам, артыстам, прыносяць вялікае задавальненне, хоць і адбіраюць многа сіл. Заўсёды прыемна бывае ўсведамляць, што прадстаўляеш за мяжой свой народ, што нам ёсць што паказаць, што нас разумеюць.

— А як Вы сталі спявачкай?

— Ваша пытанне нагадвае мне пісьмы маіх паклонніц, у якіх яны ўсур'ез пытаюцца ў мяне: «Як стаць артысткай?»

— І што Вы ім адказваеце?

— Звычайна нічога канкрэтнага. Як тут можна даць параду? У кожнага свая дарога. Сама я лічу, што для гэтага неабходна жаданне, уменне да канца аддавацца рабоце, і, вядома, талант.

— І ўсё ж, як Вы прыйшлі на сцэну?

Сцэна з оперы С. Манюшкі «Галька». У ролі Галькі — народная артыстка БССР Тамара ШЫМКО.

Фота Ю. ІВАНОВА.

— Проста. Дома ў нас у свабодную гадзіну бацька іграў на акардэоне, а маці спявала. І я вельмі любіла спяваць. Пакуль вучылася ў школе, займалася ў гуртку ў Палацы піянераў, удзельнічала ў самадзейнасці. А пасля школы паступіла ў кансерваторыю. З удзячнасцю ўспамінаю свайго педагога Вольгу Несцярэнка. Яна сама была артысткай, яшчэ з Шаляпіным спявала. Ёй я многім абавязана. А пасля кансерваторыі мне адразу прапанавалі работу ў нашым беларускім оперным тэатры. У 23 гады мне прысвоілі званне заслужанай артысткі рэспублікі. Так што, як бачыце, мой шлях на сцэну і першыя крокі на ёй былі без асаблівых прыгод.

— Ці ёсць у Вас самая любімая роля?

— Я ўжо казала, што ўсе мае герарыя, кожная па-свойму, дарагія мне. Я спявала ў беларускіх операх Яўгена Цікоцкага «Міхась Падгорны» і «Алеся», Аляксея Туранкова «Яснае світанне», Юрыя Семіянікі «Калочная ружа», Анатоля Багатырова «Надзея Дурава», у творах рускай і зарубежнай класікі. Здаецца, сярод іншых вылучаецца Маргарыта ў оперы Гуно «Фаўст». Яна была майёй дыпломнай работай, у гэтым спектаклі я спявала разам з народным артыстам Савецкага Саюза Іванам Казлоўскім, у «Фаўсце» я многа выступала на гастролях у Савецкім Саюзе і за мяжой. Нарэшце, з Маргарытай я не расстаюся і цяпер.

— А што Вы можаце сказаць аб сваёй рабоце, аб прафесіі опернага спевака наогул?

— Мне пашчасціла. Я раблю ў жыцці тое, што больш за ўсё люблю. Але праца мая нялёгка, складаная. Мне здаецца, больш складаная, чым у драматычнага артыста, таму што сінтэзу сцэнічнае майстэрства і вакалу. Разумею гэтага не адразу прыходзіць. Спачатку і я проста спявала, з ахвотай выступала ў самых нязначных ролях, у хоры. З гадамі, з вопытам прыйшло ўменне спяваючы аналізаваць, патрэбнасць ствараць вобразы, надзяляць іх індывідуальнымі рысамі характару, часам прымусваючы слухачоў забываць, што гэта опера. Для артыста, асабліва опернага, вельмі важна душэўная раўнавага, бадзёрасць, добры настрой, калі хочаце, вечная маладосць.

Такая і сама Тамара Шымко. Вясёлая, ветлівая, прыгожая жанчына з незвычайна вялікімі сінімі вачыма. Яна маладая, хоць дачка Галя скончыла ўжо інстытут і працуе ўрачом-педыятрам, а сын Славік вучыцца ў першым класе.

Тамара Іванаўна — адна з вядучых спявачак Беларускага акадэмічнага тэатра оперы і балета. У яе шырокія вакальныя магчымасці. У рэпертуары артысткі лірычныя, лірыка-каларатурныя і драматычныя партыі.

Тамара Шымко — дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, узнагароджана двума ордэнамі. Зусім нядаўна, виступаючы на тэлебачанні, яна гаварыла ад сябе і ад сваіх таварышаў па сцэне, што ўсе яны разумеюць вялікую адказнасць перад народам, якому служаць, якога яны закліканы далучаць да скарбаў культуры.

Дзіяна ЧАРКАСАВА.

ЧЭМПІЁНАМ СТАНОВІЦЦА ДЭБЮТАНТ

Два гады назад мы раскавалі на старонках нашай газеты аб чэмпіянаце свету па біятлону, які праходзіў у Раўбічах. І вось раўбіцкі спартыўны комплекс зноў сабраў лыжнікаў са стрэльбамі: з 26-га па 29-е лютага тут адбыўся чэмпіянат свету 1976 года сярод юніёраў.

Юныя біятланісты ГДР, Італіі, Нарвегіі, Польскай Народнай Рэспублікі, ЗША, Фінляндыі, Францыі, ЧССР, Швецыі і СССР разыгралі вышэйшыя ўзнагароды ў трох відах: гонках на 15 і 10 кіламетраў і ў эстафэце 3x7,5 кіламетра.

...На тэрмометры плюс чатыры. Мокра. Імжыць дождж. Моцны вецер. «Наша надвор'е, беларускае», — нявесела пажартаваў хтосьці з журналістаў, калі аўтобус пад'язджаў да Раўбічаў. Добра была відаць частка трасы з перакіднымі масткамі праз ракулку Усяж і вялізнае электроннае табло, на якім гарэлі словы: «Прывітанне ўдзельнікам чэмпіяната».

Пазней іх змянілі прозвішчы ўдзельнікаў гонкі на 15 кіламетраў і паказаныя імі вынікі. У першым радку стала прозвішча студэнта з Мінска Мікалая Правалоцкага. У каманду

ён быў залічаны літаральна ў самы апошні момант. Трэнеры ведалі, што Мікалай — добры стралок, але як на гоншыка на яго не вельмі спадзяваліся.

— Раўбіцкую трасу я ведаю да апошняга грудка, — гаварыў на прэс-канферэнцыі пасля спаборніцтваў Мікалай.

І не дзіўна: тут Правалоцкі трэніраваўся, тут два гады назад у саставе будаўнічага атрада Беларускага інстытута фізкультуры ўдзельнічаў у будаўніцтве раўбіцкага комплексу. А потым разам з сябрамі рыхтаваў лыжню для спаборніцтваў чэмпіяната свету 1974 года, вазіў снег, каб выратаваць трасу, якая раставала пад праменьнямі веснавога сонца. І вось праз два гады траса аддзячыла яму: дэбютант чэмпіяната-76 стаў чэмпіёнам свету. Бронзавы медаль таксама ў савецкага біятланіста Генадзя Токарава. А сэрбро дасталося Олафу Вайсфлогу з ГДР.

Потым былі спрынтэрская гонка і эстафета. І каманда СССР заваявала яшчэ адзін сярэбраны і адзін бронзавы медаль. Дзве залаты і сярэбраная ўзнагароды ў біятланістаў ГДР.

Свой рэпартаж я пачаў з напаміну аб падзеях двухгадовай даўнасці. І не выпадкова. Абодва чэмпіянаты — мінулы і сёлетні — раздзелены часам. Але іх звязвае месца правядзення і галоўнае — людзі. Аб Правалоцкім я ўжо раскаваў. Варта ўспомніць яшчэ некаторыя эпізоды.

Калі ў гутарцы з трэнерам шведскіх біятланістаў Інге Вадманам нехта з журналістаў звярнуў увагу на тое, што твар шведа ўжо вядомы мінскім аматарам біятлону, Інге расмяяўся: «Мяне блытаюць з маім малодшым братам Торстэнам, які два гады назад заваяваў тут бронзавы медаль. Брат раскаваў мне аб складанай раўбіцкай трасе, аб гасціннасці мінчан. І ў тым, і ў другім я цяпер пераканаўся асабіста».

У свайго калегі, журналіста з фінскай газеты «Хельсінгін санамат» Эрки Фаананена я браў кароткае інтэрв'ю два гады назад. У яго тады быў цудоўны настрой: фінскія біятланісты выступалі ўдала.

— Ты памятаеш, як перамог Суутарынен Юхані? — гаварыў Э. Фаананен, калі ў першы ж дзень сёлетняга чэмпіяната мы зноў апынуліся з ім побач на

трыбуне для прэсы. — Гэта быў шчаслівы чэмпіянат для нас. А сёлетні...

На гэты раз траса ў Раўбічах сапраўды аказалася «негасцінай» для спартсменаў з Суомі, але хлопцы і іх трэнер не засмучаліся: «Усё яшчэ наперадзе. Будуць новыя чэмпіянаты і поспехі, як два гады назад у нашых мужчын».

Прэзідэнт Міжнароднага саюза сучаснага пяцібор'я і біятлону, алімпійскі чэмпіён Свен Тофельт на прэс-канферэнцыі ўспомніў выдатную арганізацыю чэмпіяната-74 і выказаў упэўненасць, што сёлетнія спаборніцтвы пройдуць на такім жа добрым узроўні. І ён не памыліўся. У апошні дзень чэмпіяната С. Тофельт уручыў дырэктару спорткомплексу «Раўбічы» Ганаровы залаты знак УІПМБ за выдатную арганізацыю і правядзенне спаборніцтваў. Гэта ўзнагарода будзе ўстаноўлена ў Раўбічах.

І зусім верагодна, што некаторыя з юніёраў, удзельнікаў сёлетняга чэмпіяната, яшчэ не раз убачаць гэты знак. Бо раўбіцкая траса таксама маладая, і, як гаварылі фінскія спартсмены, усё яшчэ наперадзе.
У. МЯЛЕШКА.

Шчаслівы момант у жыцці Мікалая Правалоцкага. Толькі што ён заваяваў залаты медаль у гонцы на 15 кіламетраў.
НА ЗДЫМКУ: Мікалай ПРАВАЛОЦКІ.

З жыцця сцюзардэс

«Паўсюдна зашамецілі разгортваемыя газеты, якія раздалі дзве чароўныя сваяй маладой стройнасцю і пляшчотнымі, запрашаючымі ўсмешкамі сцюзардэсы (што нібы казачна сыйшлі з рэклам міжнародных рэйсавых раскладаў); дасмокваліся ўзлётныя карамелькі, якія некалькі мінут назад яны з тымі ж прывабнымі ўсмешкамі разносілі на падносіках...» Гэтыя словы ўзяты з рамана Юрыя Бондарова «Бераг», але ці не тое ж бачыў кожны з чытачоў, калі адпраўляўся ў падарожжа на паветраным лайнеры. Письменнік трапна называе сцюзардэс ангеламі-хавальнікамі душэўнага спакою ў небе. І менавіта гэтыя прыўзняты над будзённасцю словы падказалі нам тэму святочнага фотарэпартажу.

З лёгкасцю рушылі мы да прадстаўніц не вельмі масавай, але надзвычай сучаснай прафесіі — да бортправадніц (так у нас называюць сцюзардэс) Мінскага авіяпадарожжэння. Усё ўяўлялася нам надзвычай проста. Выбіраем самую прыгожую

дзяўчыну, яна раскавае нам пра незвычайныя сітуацыі, у якія ёй давалося трапляць. Мы хутка спраўляемся з заданнем. Чытачы ў захваленні.

Але на яве ўсё было інакш. Мы прыйшлі ў пакой да бортправадніцы... і разубіліся. Ну як з гэтых вяслых, прыгожых, гаваркіх дзяўчат выбраць самую-самую! І наша жаданне «прыгод» іх пацешыла. «Прыгоды ў палёце — надзвычайнае здарэнне. А работа Аэрафлоту павінна быць дакладнай, рытмічнай, без ніякай мітусні. Для большасці пасажыраў палёт — адпачынак. А для нас — работа. І выконваць яе трэба артыстычна».

Тут мы ўжо здаліся на волю лёсу. І неўзабаве апынуліся ў салоне АН-24, які ляцеў у Гродна. Пасля знаёмства з Тамарай Сурунтовіч паветранае падарожжа здалася яшчэ больш прыемным. Мы ўважліва выслухоўвалі ўсе аб'явы Тамары наконт хуткасці і вышыні палёту, стараліся ўсё гэта запомніць, з лёгкай рэўнасцю

назіралі, як шчыра і ветліва ўсміхаецца яна пасажырам, прапануючы цукеркі, ваду, свежыя газеты.

Час ад часу Тамара прысяджвалася ля нас, і гаворка працягвалася. Прыязмляючыся ў Гродна, мы ўжо ведалі, што наша абаяльная сцюзардэса нарадзілася ў Лагойску, скончыла педагагічны інстытут і, хоць з дзецьмі спраўлялася, нейкую незадаволенасць сваёй работай усё ж мела. Таму крыху больш я год назад рызыкнула змяніць прафесію. Лічыць, што не памылілася.

У той дзень упершыню мы не спыталіся выйсці з самалёта. Вось лётны экіпаж пайшоў піць чай, апошні пасажыр, ветліва развітаўшыся, ступіў на трап, а Тамара, апануўшы паліто, пачала здаваць пошту і грузы, што прыбылі гэтым жа рэйсам.

Зноў у ілюмінатары па-

плылі пейзажы Беларусі — заснежаныя палі, пазначаныя хмызнякамі рэчкі, зялёныя хвойнікі.

— Вы, пэўна, не ведаеце, што ў мяне сёння апошні рабочы дзень, — з летуценнай усмешкай раптам сказала нам Тамара. — Еду заўтра з сяброўкай адпачываць у Карпаты. У нас жа па два водпускі ў год — трыццаць дзевяць рабочых дзён.

— Самалётам паляціце! — неяк міжволі папыталі мы.

— Не. Поездам. Там часта бываюць туманы, шкада губляць дні з-за надвор'я.

Жартам ідзем адзначыцца ў дзяжурнай. «З рэйсу прыбылі!» Вірлівае дзявоца царства тут пастаянна мяняецца, але, здаецца, не меншае. Іра Міронава толькі што прыляцела з Сочы, настрой цудоўны, нават усмешка нейкая сонечная. Люда Яромка вярнулася з Алма-Аты. Рэйс затрымаўся крыху. «Там такая мяцеліца!» Люда прывезла новыя значкі для сына. І праз нейкі час мы сталі сведкамі іх сустрачы.

...Звычайныя чалавечыя клопаты і турботы ні на зямлі, ні за воблакамі не пакідалі ў той дзень мінскіх сцюзардэс. І толькі пасажырам яны ўяўляліся чароўнымі стварэннямі, якія надаюць палёту прывабнасць, робяць яго больш прыемным.

В. СЕРГІЁўСКАЯ.

НА ЗДЫМКАХ: дзяўчаты спяшаюцца на работу; у салоне — Тамара СУРУНТОВІЧ; Люда ЯРОМКА з сынам разглядае калекцыю значкоў.

КВЕТКІ ДЛЯ БАРЫСАЎЧАН

У Барысаўскай канторы зялёнапаркавай гаспадаркі ўжо яўна адчуваецца вясна. Атрымалі першыя заданні рабочыя па абрэзцы дрэў. У аранжарэі ідзе высадка кветак.

Тры тысячы чаранкоў ружай завезены ў гэтым годзе з Малдавіі. Ружы будуць вырошчывацца ў новай аранжарэі, будаўніцтва якой заканчваецца ў бліжэйшы час. У ёй вырошчана размясціць і пляшчотныя гваздзікі.

Кветка для барысаўчан з кожным годам будзе больш. Нядаўна пачалося будаўніцтва трэцяй аранжарэі, Расшыраюцца таксама межы гадзальніка дэкаратывных кустоў і дрэў. Ужо вядуцца работы на 45 гектарах, а ў хуткім часе саджанцы будуць размяшчацца на 110 гектарах.

Л. ЕРУСАЛІМЧЫК.

гумар

— Я не вазьму гэтых фатаграфій. Вы зрабілі мяне старэйшай на 10 год.

— Не хвалойцеся, вам не трэба будзе фатаграфавання праз 10 год.

— Для чаго ў вас расклад, калі цяжкія заўсёды спазняюцца?

— А для чаго тады патрэбны нашы чакальныя залы, калі б цяжкія прыходзілі свечасова?

— Я бачыў учора вашу жонку. Яна так кашляла, што ўсе звярталі на яе ўвагу. Яна хворая?

— Не, у яе новая сукенка.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

**МІНСК-ГСП, ЛЕНИНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82,
33-02-80, 33-03-15, 33-01-97.**

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі
Зак. 360.

